

Keçiören (Ankara) İlçesi Balık Satış İşletmelerinde Çalışanların Sosyo-Ekonomik Analizi [*]

Merve ONAY¹ Naciye ERDOĞAN SAĞLAM^{2*}

¹ Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Balıkçılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Koordinatörlüğü, Ankara, Türkiye

² Ordu Üniversitesi, Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi, Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği Bölümü, Fatsa, Ordu, Türkiye

Geliş/Received: 11.06.2020

Kabul/Accepted: 07.07.2020

Atf yapmak için: Onay, M. & Erdoğan Sağlam, N. (2020). Keçiören (Ankara) İlçesi Balık Satış İşletmelerinde Çalışanların Sosyo-Ekonomik Analizi. *Anadolu Çev. ve Hay. Dergisi*, 5(3), 325-329.

How to cite: Onay, M. & Erdoğan Sağlam, N. (2020). Socio-Economic Analysis of Fisheries Enterprises Workers in Keçiören (Ankara) District. *J. Anatolian Env. and Anim. Sciences*, 5(3), 325-329.

*ID: <https://orcid.org/0000-0003-3259-0175>
ID: <https://orcid.org/0000-0003-4010-8115>

*Sorumlu yazarın:

Naciye ERDOĞAN SAĞLAM
Fatsa Deniz Bilimleri Fakültesi, Ordu
Üniversitesi, Ordu/Fatsa 52400, Türkiye.
✉: nes-34@hotmail.com
Cep telefonu : +90 (533) 341 42 51
Faks : +90 (452) 423 50 53

Öz: Bu çalışma, Keçiören (Ankara) ilçesinde faaliyet gösteren balık satış işletmelerinde çalışanların sosyo-ekonomik yapılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma verileri 2018 yılında 27 adet balık satış işletme sahibi ve çalışanları ile yüz yüze görüşmeler yapılarak tam sayım yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma sonucunda çalışanların %80'i erkek, %20'si kadın olup, tamamı evlidir. Eğitim durumlarına göre %44'ü ilkököl, %37'si ortaokul, %19'u lise mezunudur. İşletme sahiplerinin yaşları 30 ile 69 arasında değişmekte olup %82 ile çoğunluğu 50 yaşın altındadır. İşletme çalışanlarının tamamının sosyal güvencesi bulunmaktadır. Çalışanların %93'ü ehliyete, %91'i de hijyen belgesine sahiptir. Çalışanların %48'i ev sahibi, %7'si işyeri sahibi iken, %22'sinin herhangi bir aracı yoktur. İşletme çalışanlarının sosyo-ekonomik yapılarının daha iyi seviyeye getirilmesi ve sosyal kalitelerinin yükseltilmesi önem arz etmektedir

Anahtar kelimeler: İşletme, Keçiören, sosyo-ekonomik analiz.

Socio-Economic Analysis of Fisheries Enterprises Workers in Keçiören (Ankara) District

*Corresponding author's:

Naciye ERDOĞAN SAĞLAM
Faculty of Marine Sciences Fatsa, Ordu
University, Ordu / Fatsa 52400, Turkey.
✉: nes-34@hotmail.com
Mobile telephone : +90 (533) 341 42 51
Fax : +90 (452) 423 50 53

Abstract: This study was carried out, in order to determine the socio-economic structure of the employees who works for fish trade agencies which are operated in Keçiören (Ankara) district. The research data were derived from all of owner and employees of companies with full count methodology in 2018. In this study, 80% of the employees were male, 20% were female and all of them are married. According to their educational status, 44%, 37% and 19% of them were graduated from primary school, middle school and high school, respectively. The age of the business owners varied between 30 and 69 and most of them were under 50 (%82). All of the employees had social security. 93% of employees had driver licenses and 91% of them had hygiene certificates. The 48% of the employees had own homes and 7% were business owners, tough, 22% of them did not have any vehicles. Therefore, it is important to take steps to increase the social quality and socio-economic structure of employees which are not in desired level.

Keywords: Keçiören, Market, socio-economic analysis.

[*], Bu çalışma, yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

This study was produced from the master thesis.

GİRİŞ

Geçmişten günümüze, su ürünleri içerdiği besin değeri ve protein kalitesi bakımından önemini korumakla birlikte, insan sağlığı açısından beslenmemizin temellerinden birini oluşturmaktadır. Tarım sektörü içerisinde önemli bir yeri olan su ürünleri; değerli bir besin kaynağı olmasının yanında iş kolu bakımından sosyo-ekonomik alanda da önemli bir yere sahiptir. Su ürünleri gerek sanayi sektörüne hammadde sağlama, istihdam oluşturma ve gerekse gıda üretimi gibi faaliyetleri ile ülkemiz ekonomisine önemli katma değer sağlamaktadır (Aydın vd., 2013; Çiçek vd., 2014; Temel & Uzundumlu 2014; Can vd., 2012; Yücel, 2006)

Dünyada, hayvansal protein kaynaklarını arttırmak ve çeşitlendirmek adına, sağlıklı beslenmenin önemini kavramış olan ülkeler denizlerden faydalanmanın yollarını aramakta ve geleceğe yatırım yapmaktadır (Seyis, 2003).

Dünyada su ürünleri üretimi 2018 yılı itibarıyla 180 milyon tonluk bir sayıya ulaşmıştır. Bu toplam içerisinde su ürünleri yetiştiriciliğinin payı %47 ve gıda olmayan kullanım (balık yemi ve balık yağı kullanımı) çıkarıldığında %53 lük bir orana ulaştığı görülmektedir. Avcılık üretiminin durgunluk gösterdiği 1980'lerden bu yana, su ürünleri yetiştiriciliği, insan tüketimine yönelik su ürünleri elde edilmesi bakımından, devamlı ve istikrarlı bir büyüme göstermektedir (FAO, 2020). Türkiye'nin su ürünleri üretimi 2018 yılında avcılık yolu ile 314,094 ton ve yetiştiricilik yolu ile 314,537 ton olmak üzere toplam 628,631 ton olmuştur. Türkiye'de 2018 yılında avcılık ve su ürünleri üretim değeri yaklaşık 7,7 milyar TL'sına ulaşmıştır (TÜİK, 2019). Kişi başına düşen balık miktarı ülkelerin coğrafi konumları, ekonomik durumları, kültürel olarak balık tüketim alışkanlıkları gibi nedenlerle farklılık göstermektedir. Dünya su ürünleri tüketimi 1960'lardan günümüze kadar istikrarlı bir artış göstermiş olup, 2016 verilerine göre kişi başına balık tüketimi 20,3 kg iken, Türkiye'de kişi başına su ürünleri tüketimi 2000-2017 yılları arasında 8-5,5 kg arasında değişim göstermiştir (FAO, 2019; TÜİK, 2019; Atay vd., 2002).

Balıkçılık sektörünün sosyo-ekonomik durumunun bilinmesi ve değerlendirilmesinin temelini oluşturan sosyo-ekonomik göstergeler, bölgelerde, üretim değişikliklerinde, fiyatlarda, giderlerde, ekonomik verimde, istihdamda, teknolojiye ve balıkçılık kaynaklarındaki değişikliklerin balıkçılık faaliyetlerine etkilerini belirlemede kullanılabilir (Franquesa vd., 2001; Altınbaş & Menekşe, 2000; Yücel, 2006, Çağlak vd., 2018).

Balıkçılık sektörünün sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir olabilmesi, balıkçılık kaynaklarının ve balıkçılığın yönetiminde biyolojik göstergelerin yanında sosyo-ekonomik göstergelerin de kullanılması önem arz

etmektedir (Sabatella & Franquesa 2004; Çağlak vd., 2012).

Bu çalışma Keçiören (Ankara) ilçesi balık satış işletme sahipleri ve çalışanlarının sosyo-ekonomik durumlarının belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Araştırma verileri incelenen bölgedeki balıkçılık işletmelerinin sosyo-ekonomik göstergesini ortaya koyacak ve ileride daha kapsamlı yapılacak çalışmalara kaynak teşkil edecektir.

MATERYAL VE METOT

Bu çalışma 2018 yılında Şubat, Mart ve Nisan aylarında yürütülmüştür. Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne kayıtlı ve faaliyette olan 27 adet su ürünleri perakende satış yerinin işletme sahibi ve çalışanları ile yüz yüze yapılan görüşmelerde araştırmacılar tarafından oluşturulan anketler sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Bu işletmelerin 18 adedi aynı zamanda lokanta işletmeciliği de yapmaktadır. Çalışanların cinsiyeti, yaşı, medeni hali, eğitim durumları, çocuk sayıları, sosyal güvence durumları, sosyal aktiviteleri, sahip oldukları mülkiyetler gibi bazı demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerinin belirlenmesine yönelik veriler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca verilerin analizinde MS-Excel programından yararlanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, Ankara ili Keçiören ilçesinde faaliyet gösteren balık satış işletmesi sahipleri ve çalışanlarının demografik özellikleri, sosyal ve kültürel yapıları ile sosyo-ekonomik durumları değerlendirilmiştir.

Su ürünleri satış işletmelerinin büyüklüğü 20-170 m² arasında değişmekte olup, iş yeri mülkiyeti kendine ait olmayan 25 işletmenin kira masrafı yıllık 1200-80000 TL arasında değişmektedir.

Yıllık su ürünleri satış hacmi 2,5-6,5 ton arasında değişen işletmelerin toplam satış hacmi 121,5 tondur. İşletmelerin bazıları sezona bağlı olarak faaliyetlerine ara vermekle birlikte, satış sezonu ortalama 6 aydır. Satış yerlerine ait lokantalarda en çok tercih edilen balık türleri hamsi, istavrit, mezigit ve palamuttur. Balıkların porsiyon fiyatı balık türüne göre değişiklik göstermekte olup 12-25 TL arasındadır. 1 kg balığın pişirme fiyatı ortalama 9,8 TL iken, lokantada yenilen bir porsiyon balığın ortalama fiyatı 17,8 TL'dir. Lokantalardan elde edilen gelir, satış hacmi ve işletme alanı büyüklüğüne göre değişmekte olup, yıllık lokanta geliri 30000-180000 TL arasındadır. İşletmelerin gelir düzeyleri arasındaki değişkenlik işletme ölçeği ve satış hacminden kaynaklanmaktadır.

Araştırmada incelenen 27 işletmeden 3 işletmenin sahibi kadındır. Keçiören ilçesindeki su ürünleri satış işletmesi sahiplerinin çoğunluğu sadece balıkçılıkla uğraşmakta olup, bir işletmecinin kuyumcu, dört işletmecinin çiftçi, bir tanesinin ise market işletmecisi olduğu tespit edilmiştir. İşletme sahipleri ve çalışanlarına ait bazı demografik özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Keçiören ilçesindeki balık satış işletme sahipleri (27 kişi) ve çalışanlarının (123 kişi) bazı demografik özellikleri.

Table 1. Some demographic characteristics of fisheries business owners and employees in Keçiören district.

	Sayı	%
İşletmelerde çalışanların cinsiyeti		
Erkek	98	80
Kadın	25	20
İşletme sahiplerinin eğitim durumu		
İlkokul	9	33
Ortaokul	7	26
Lise	11	41
İşletme sahiplerinin eşlerin eğitim durumu		
İlkokul	12	44
Ortaokul	10	37
Lise	5	19
Çalışanların sosyal güvenlik durumu		
Bağ-Kur	123	100
İşletme sahiplerinin STK üyelikleri		
Dernek Üyeliği	4	15
Esnaf ve Sanatkarlar Odası Üyeliği	1	4
Üyeliği Bulunmayanlar	22	81
İşletme sahiplerinin yaş grupları		
30-39	11	41
40-49	11	41
50-59	4	15
60-69	1	4
Çalışanların medeni durumu		
Evli	123	100
Bekar	-	-
İşletme sahiplerinin çocuk sayısı		
Yok	1	4
1	4	15
2	8	30
3	6	22
4 ve üzeri	8	30

Bu çalışmada katılımcıların %80’inin erkek, %20’sinin kadın olduğu tespit edilmiştir. Samsun vd., (2017) Ordu ve Giresun’da yaptıkları çalışmada katılımcıların %92,86’sının erkek, %7,14’ünün kadın; Samsun vd., (2019) Yozgat ve Kırşehir illerinde yaptıkları çalışmada tamamının erkek, Çakır vd., (2006) Çanakkale’de yaptıkları çalışmada katılımcıların %79,78’inin erkek, %20,22’sinin kadın olduğunu bildirmişlerdir. Yapılan çalışma sonuçlarına göre sektörde erkeklerin çoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir.

Keçiören ilçesindeki toplam 27 işletme sahibinin yaşlarının 30 ile 69 arasında değiştiği ve ortalama 42 olduğu belirlenmiştir. Yozgat ve Kırşehir illerinde yapılan çalışmada %29,41 ile Ordu ve Giresun illerinde yapılan çalışmada ise %40,48 ile çoğunlukta olan katılımcıların 41-50 yaş grubunda olduğu bildirilmiştir (Samsun vd., 2017, 2019). Neredeyse bütün illerde balıkçıların çoğunluğunun 40 yaş üstünde olması ve 20 yaşın altındaki balıkçı sayısının düşük olması, ya ekonomik zorunluluklar dışında genç nüfusun balıkçılık yapmayı tercih etmemesi ya da bu yaş grubundaki gençlerin eğitim döneminde olmasından kaynaklanabilir.

İşletmecilerin eğitim seviyeleriyle ilgili veriler incelendiğinde Keçiören’de bulunan balıkçıların %41’inin

lise, %33’ünün ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Yozgat ve Kırşehir illerinde %35,29 lise, %64,71 ilköğretim mezunu (Samsun vd., 2019); Ordu ve Giresun illerinde %14,29 üniversite, %52,38 ile çoğunluğunun ise ilköğretim mezunu (Samsun vd., 2017); Çanakkale ilinde %41,57 üniversite, %23,60 lise, %34,83 ilköğretim mezunu olduğu bildirilmiştir (Çakır vd., 2006). İç kesimlerdeki bölgelerde eğitim seviyesi yüksek kesimin mesleği tercih etmediği görülürken, sahil kesimindeki illerde üniversite mezunlarının da mesleği tercih ettikleri görülmektedir. Sahil kesimlerinde balıkçılık faaliyetlerinin daha yoğun olması nedeniyle, sektörde her eğitim düzeyindeki bireylere rastlanılmaktadır.

Mevcut çalışmada çalışanların medeni durumları incelendiğinde, katılımcıların tamamı evli iken, işletme sahiplerinin %4’ünün çocuğunun olmadığı, %15’inin 1, %30’unun 2, %22’sinin 3 ve %30’unun ise 4 ve üzeri çocuğa sahip olduğu görülmüştür. Samsun vd., (2019) Yozgat ve Kırşehir illerinde su ürünleri perakende satış yerlerinde yaptıkları çalışmada %76,47’sinin evli, %23,53’ünün bekar olduğunu bildirmişlerdir. Çanakkale ilinde su ürünleri üretimi ve satışı yapan işletmelerde %35,96’sının evli, %64,04’ünün bekar olduğu belirlenmiştir (Çakır vd., 2006). Ordu ve Giresun illerinde su ürünleri işleme ve satış yerlerinde çalışanların %64,29’unun evli, %35,71’inin bekar olduğu ifade edilmektedir (Samsun vd., 2017). İşletme sahiplerinin çekirdek aile yapısından ziyade çocuk sayıları yüksektir.

İşletmelerde çalışanların sosyal açıdan önemli göstergelerinden birisi de sosyal güvencelerinin varlığıdır. Bu çalışmada çalışanların tamamının bir sosyal güvenceye sahip oldukları ve sigorta primlerini kendilerinin ödediği görülmüştür. Buradan balıkçıların sosyal güvence bilincine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Yağlıoğlu, (2013) Akçakoca ilçesindeki çalışmasındaki balıkçıların %67 oranında, Doğan ve Gönülal, (2011) Gökçeada balıkçıları ile yaptıkları çalışmalarında balıkçıların %62,5 oranında ve Aksoy ve Koç, (2012) çalışmalarında balıkçıların %76 oranında sosyal güvenceye sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Dernek, Birlik, Kooperatif ya da Oda adı altında örgütlenmenin işletmelere fayda getireceğine inanılsa da, işletme sahiplerinin %15’i dernek üyesi, %4’ü Esnaf ve Sanatkarlar Odası üyesi iken %81’inin hiçbir sivil toplum kuruluşuna üyeliği bulunmamaktadır. Çalışmada işletme sahiplerinin büyük çoğunluğunun dernek üyeliği bulunmadığı dikkat çekmektedir. Sektör çalışanları, seminer ve eğitimlerle örgütlenmenin faydaları hakkında bilgilendirilmeli ve teşvik edilmelidir. İşletme sahiplerinin sosyal aktivitelere katılım ve kendilerine ayırdıkları zamanla ilgili bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

İşletme sahiplerinin sosyal aktivitelere katılımı incelendiğinde sinema ve tiyatroya gidenlerin oranının

düşük olduğu, televizyon kullanımının ise yoğun olduğu belirlenmiştir. Tiyatroya giden 4 işletmeci ve sinemaya giden 18 işletmeci nadiren gittiklerini; 3 kişi ise ayda bir kez sinemaya gittiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2. Keçiören İlçesi'ndeki balık satış işletmesi sahiplerinin sosyal aktivite ve kendilerine zaman ayırma durumu.

Table 2. Social activity and taking time for yourself of fisheries business owners in Keçiören district.

	Sayı	%
İşyerinde internet kullanıyor musunuz?		
Evet	14	52
Hayır	13	48
Evde internet kullanıyor musunuz?		
Evet	21	78
Hayır	6	22
İşyerinde bilgisayarınız var mı?		
Evet	15	56
Hayır	12	44
Çok televizyon izler misiniz?		
Evet	22	81
Hayır	5	19
Sinemaya gider misiniz?		
Evet	18	67
Hayır	9	33
Tiyatroya gider misiniz?		
Evet	4	15
Hayır	23	85
Yaz tatili		
10 günden az tatil yapan	7	26
10 gün ve daha fazla tatil yapan	17	63
Tatil yapmayanlar	3	11
Sürücü ehliyetiniz var mı?		
Evet	25	93
Hayır	2	7
Hijyen belgeniz var mı?		
Evet	22	81
Hayır	5	19

Hijyen Belgesine sahip olan balıkçıların bu belgeyi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen Hijyen Belgesi Eğitim Programlarına katılarak aldıkları belirlenmiştir. İşletme sahiplerinin ülkemizdeki ve dünyadaki güncel gelişmeleri takip etmeleri, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımları ve mesleki anlamda kendilerini geliştirebilmek amacıyla yararlandıkları teknolojik imkanlar incelendiğinde, %52'sinin işyerinde ve %78'inin evde internet kullandığı, %56'sının işyerinde bilgisayarı olduğu, %81'inin televizyondan yararlandıkları saptanmıştır. Bu teknolojik olanaklar işletme yönetimi ve piyasa koşullarını takip edebilme anlamında işletmecilere kolaylıklar sağlamıştır. Katılımcıların %67'sinin sinemaya, %15'inin tiyatroya gittiği, %63'ünün de 10 gün ve daha fazla sürede yaz tatili yaptığı belirlenmiştir. Ayrıca %93'ü sürücü ehliyetine ve %82'si de hijyen belgesine sahiptir. Balıkçıların sosyal yaşamlarını ele aldığımızda sinema ve tiyatroya ilgi duyan kişi sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Keçiören ilçesinde genel olarak, gıda işletmelerinin almak zorunda oldukları hijyen belgesine sahip olanların sayısının yüksek olması işletme sahiplerinin hijyen konusuna verdiği önemi göstermektedir.

İşletme sahiplerinin bazı ekonomik özelliklerine ilişkin veriler Tablo 3'te verilmiştir. İşletmecilerin %52'si

kirada oturmakta olup, kira masrafinin yıllık ortalama 7500 TL olduğu tespit edilmiştir.

Mal varlığı göstergesi olarak ev, işyeri ve otomobil sahibi olma durumlarına bakıldığında işletme sahiplerinin %48'inin ev sahibi, %7'sinin kendi işyeri, %45'inin otomobil ve kamyonet sahibi oldukları görülmüştür.

Tablo 3. Keçiören İlçesi'ndeki balık satış işletmesi sahiplerinin kişisel mal varlığı.

Table 3. Personal assets of the owners of fisheries business owners in Keçiören district.

	Sayı	%
Ev mülkiyet durumu		
Kendi evi olanlar	13	48
Kirada olanlar	14	52
İşyeri mülkiyet durumu		
İşyeri kendinizin mi?		
Evet	2	7
Hayır	25	93
Otomobil ve kamyonet mülkiyet durumu		
Otomobili olanlar	6	22
Kamyonu olanlar	3	11
Otomobil ve kamyoneti olanlar	12	45
Aracı bulunmayanlar	6	22

Keçiören ilçesinde dar gelirli ailelerin çoğunlukta olması nedeniyle, balıkların maliyetine ya da çok az karla satışının yapılamadığı ifade edilmiştir. Ancak, balık satış fiyatlarının düşük tutulmasının tüketicilerin talebinin fazla olmasını sağladığı ve dolayısıyla satışların sezon içerisinde normal seyrettiği belirtilmiştir.

İşletmelerin yıllık masrafları Tablo 4'te verilmiştir. İşletmeler ısınma kaynağı olarak genellikle elektrikli ısıtıcı, klima ve doğalgaz kullanmakla birlikte, doğalgaz kullananların yıllık ısınma gideri 2100 TL ile 3000 TL arasında değişmekte olup ortalama 3340 TL'dir.

Tablo4. Balık satıcılarının yıllık işletme masrafları.

Table 4. Annual cost of fish sellers.

Giderler	Min (TL)	Mak (TL)	Toplam (TL)	Ort. (TL)
Personel gideri	21600	144000	1615400	64616
Elektrik gideri	1500	9000	108950	4035
Su gideri	1800	9000	100150	3709
Diğer giderler (telefon, internet, kırtasiye vb)	600	1500	13600	503.7
Yıllık tüketim gideri	2100	3000	36750	3340
Toplam	27600	166500	1874850	76203.7

Min: Minimum, Max: Maksimum, Ort.: Ortalama,
Min: Minimum, Max: Maximum, Avg.: Average

SONUÇ

Balıkçılığın tüm aşamalarında olduğu gibi satış işletmelerinde de çalışanların sosyo-ekonomik yapılarının istenilen düzeyde olmadığı bir gerçektir. Su ürünleri satış işletmeleri sahiplerinin ve çalışanlarının ekonomik durumları ve sosyal kazanımlarının daha iyi duruma gelebilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarca gerekli teşvik ve düzenlemeler yapılmalıdır. Bu kapsamda işletme sahiplerinin ham madde temininde aracı veya komisyonculara gerek duymadan daha ucuza ürün temin etmesinin yolu açılmalıdır. Balıkçılık sezonu dışında üretimin az olmasına paralel olarak satışlarda azalmakta ya

da tamamen durmaktadır. Bu dönemde işletme sahiplerine destek sağlayacak teşvikler yapılmalıdır. Bu tür düzenlemeler işveren ve çalışanların sosyal kalitelerinin yükseltilmesini ve buna bağlı olarak sektörün devamlılığı ve gelişimini sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, R. & Koç, G. (2012).** Küçük ölçekli balıkçılığın genel profili: Zonguldak ili merkez ilçesinde bir saha çalışması. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 8, 88-103.
- Altınbaş, N., & Menekşe, A. (2000).** Marine Resources. The Second Marine Shura, *The Government Marine*, 28-30 Eylül 2000, İstanbul, Türkiye.
- Atay, D., Aydın, F. & Yavuzcan Yıldız, H. (2002).** Su ürünleri yetiştirme ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları*, 270s, Ankara, Türkiye.
- Aydın, A., Dağdemir, V. & Kocaman, E.M. (2013).** Antalya ve Isparta illerindeki alabalık işletmelerinin yapısal analizi. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 2, 15-20.
- Can, M.F., Serpin, D. & Can, M.F. (2012).** İskenderun Körfezi'nde küçük çaplı balıkçılığın genel durumu: İskenderun, Arsuz ve Konacık örneği. *Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi*, 7(3), 167-175.
- Çağlak, E., Karşı, B. & Çağlak, S. (2012).** Su ürünleri işleme tesislerinde çalışanların sosyo-ekonomik analizi: Balıkesir ili örneği. *İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Dergisi*, 27, 47-67.
- Çağlak, E., Karşı, B., Gürdal, A.A. & Kara B. (2018).** Rize ilindeki Su ürünleri perakende satış yerlerinde çalışanların sosyo-ekonomik durumu. *Anadolu Çevre Hayvancılık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 34-41.
- Çakır, F., Arık Çolakoğlu, F. & Berik, N. (2006).** Su ürünleri işleyen ve satan yerlerde çalışanların sanitasyon konusunda bilgi düzeyleri. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 23, 377-381.
- Çiçek, E., Akgün, H. & İlhan, S. (2014).** Elazığ ili balık eti tüketim alışkanlığı ve tercihinin belirlenmesi. *Yunus Araştırma Bülteni* 1, 3-11.
- Doğan, K. & Gönülal, O. (2011).** Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi, ISSN: 1309-4726 FABA 2011 Symposium Special issues*, 2(3), 57-69.
- FAO. (2020).** Fishery Department. Databases and Statistics. <http://www.fao.org/fi/statist/statist.asp>.
- Franquesa, R., Malouli, I.M. & Alarcon, J.A. (2001).** *Feasibility assessment for a data-base on socio-economic indicators for Mediterranean fisheries. Studies and Reviews. General Fisheries Commission for the Mediterranean. No. 71. Rome, FAO. 55p.*
- Sabatella, E. & Franquesa, R. (2004).** *Manual of fisheries sampling surveys: methodologies for estimations of socio-economic indicators in the Mediterranean sea. studies and reviews. GFCM, No: 73, Rome, FAO. 37p.*
- Samsun, S., Erdoğan Sağlam, N. & Demir, H. (2019).** Yozgat-Kırşehir illerinde su ürünleri perakende satış yerlerinde çalışan kişilerin hijyen ve sanitasyona ilişkin bilgi ve uygulama düzeyi. *Eskişehir Teknik Üniversitesi. Bilim Teknoloji Dergisi, C- Yaşam Bilimleri ve Biyoteknoloji*, 8 (1), 6-11
- Samsun, S., Erdoğan Sağlam, N. & Sağlam, C. (2017).** Ordu-Giresun illeri su ürünleri işleme ve satış yerlerinde çalışan personelin hijyen ve sanitasyon bilgisi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 7(1), 76-84.
- Seysis, T. (2003).** *Türkiye'de su ürünleri pazarlama sistemi ve balık hallerinin fonksiyonel durumu. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*
- Temel, T. & Uzundumlu, S. (2014).** Rize ilinde hanelerin balık tüketimi üzerine etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 3, 14-22.
- TÜİK. (2019).** Su Ürünleri İstatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Ankara (02/05/2019). <https://www.tarimorman.gov.tr/sgb/Belgeler/SagMenuVeriler/BSGM.pdf>
- Yağlıoğlu, D. (2013).** Akçakoca (Batı Karadeniz) balıkçılığı ve balıkçıların sosyoekonomik analizi. *Ormancılık Dergisi*, 9(1), 35-42.
- Yücel, Ş. (2006).** Orta Karadeniz Bölgesi balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik durumu. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 23(1-3), 529-532.